

ELŐFIZETÉSI ÁRANK:

A kiadványokhoz tartozó árak:
 Helyi előfizetésre — 12 kor.
 Külföldi előfizetésre — 18 kor.
 Egyévi előfizetésre — 12 kor.
 Félévi előfizetésre — 6 kor.
 Helyi előfizetésre — 12 kor.
 Külföldi előfizetésre — 18 kor.
 Egyévi előfizetésre — 12 kor.
 Félévi előfizetésre — 6 kor.

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a helyi és külföldi hírek kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 A szerkesztőség kérésekre válaszol és megírja a közérdeklődőket.
 Hirdetések és kiadványok a kiadóhivatalban intézendők.
 Nyitva tartás: Ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 10.

Kongresszus után.

A nemzetközi szövetkezeti kongresszus azt a tanulságot nyújtja, hogy jó lesz körülnézni házunk tájékán, mert a szövetkezetek ellenzői utóvégre még annak a megállapítását, meghatározását fogják követelni, hogy kinek melyik szatócánál, kiskereskedőnél, vagy áruházban szabad vásárolnia.

Vagyis felosztanának mindnyájunkat, ha lehetne, saját érdekcsoportjaik szerint.

Mi csak azon csodálkozunk, hogy eszébe jutott a magyar vezető férfiak valamelyikének, hogy a nemzetközi kongresszus megtartását Budapestre indítványozza.

Mert annak, aki a szövetkezetek nemzetközi voltával foglalkozik, ismernie kell az országok, államok ipari és östermelési viszonyait, az államok egymás iránti viszonyait. Ezt pedig a külföldi képviselők, akik Budapestre jöttek, a mi magyar államunkra vonatkozólag nem ismerték és amikor innen eltávoztak, még meg nem ismerhették.

Csakis ezért mondhatta a margitszégi banketten Isakoff, az orosz képviselő, amikor lelkes szavakban ecsetelte a szövetkezés erejét, hogy ez csak az öszszeadás és szorzás számtani műveleteit ismeri, a kivonás és osztás műveleteit

nem és hogy a szövetkezet ledönti az országok határsorompóit.

Nohát az osztrák állam és a magyar állam között ez a sorompó van döntve, ezt a jó orosz ur nem tudta, valamint nem tudta azt S. H. Wolff, angol képviselő sem, aki lelkes szavakban buzdította a magyarokat Anglia példája követésére, ahol a hetvenhét éve óta fenálló szövetkezeti törvény a legmesszebb menő szabadságot biztosítja a szövetkezetek fejlődésének az önségély elve alapján.

Az orosz képviselő mikor a határsorompók lebontásáról álmadozik éppen itt nálunk, Magyarországon, nem látja az osztrák gyáripár járszallagára kötött magyarországi ipar tengését, mely a vámsorompók felállítását hangosan követeli az osztrák és a magyar állam között, — az angol képviselő pedig azt érzi és tudja, hogy a szabad kereskedelem elveit valló, legutóbb azonban a védvamos eszméket támogató Anglia sem Kanadának, sem Indiának, sem Ausztráliának nincs járszallagára kötve, hanem éppen ellenkezőleg ezek érzik Anglia gyáripárának hatalmas nyomását és amikor Angliát említi mint a fenálló szövetkezetek alakulásának gócpontját, nem említi a délafrikai angol gyarmatokat, Indiát, Kanadát és Ausztráliát.

Mi, itt Magyarországon külön helyzetbe vagyunk szorítva.

A mi gazdasági, fogyasztási és ipari szövetkezeteinknek nem lehet más célja,

mint az önségély a sovinizmus istápolásával.

Az ipar és a kereskedelem terén meg kell teremteni a magyar sovinizmust; mert e két nemzetgazdasági tényezőben nincs meg és sajnos, a kereskedelmi téren éppen azért, mert jobbára idegen kézben van, nem is lesz meg.

Sajnos! tapasztalunk kell ezt éppen a kereskedelmi és iparkamaráknál is.

A törvény a kereskedelmi és iparkamarákat egybe kapcsolta.

Arról szólnunk sem kell, hogy a kereskedelmi és iparkamarák a szövetkezetekkel elvbéli harcban állanak.

A törvény szelleme nem az volt, ami az ipar és kereskedelmi kamarákban kifejlődött, hogy t. i. míg a törvény hazai életre utalja őket, addig ezek a kereskedelmet az ipar hátrányára dédelgetik.

De ennek is meg van az oka.

A kereskedelmi kamarák kereskedő tagjai intelligensebb voltak miatt felibe kerültek az iparosoknak s míg a kereskedelem kozmopolita jellegénél fogva tágasabb látkört és szabadabb mozgást szerzett, az ipar helyhez kötöttsége miatt ott is csak elnyomatásban részesül.

És míg a kereskedelem csak ajkain hordja a magyar sovinizmust, számoló tábláján azonban világpolgár, addig az iparos egytől-egyig magyar sovinsta és akarva nem akarva kényszerülve van az önségélyre, amit Anglia képviselője hangoztatott.

„TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Mária.

Hulló csillag-fénynél, elsárguló lombnál
 Messze jár a lelkem kis menyasszonyomnál.
 Mária ünnepe. Esti harang zúg, zúg,
 Alkonyati, őszi, enyhe szellő bűg, bűg.
 Imádkozik minden . . .
 S kél ajkamon buzgó, imádatos ima:
 Kis menyasszonyomért ne hagyj el, Mária!

Vallom im előtted, fejem porba hajtva,
 Méltán támadott rám az egek haragja.
 Ostorozott váltig, szívem szakadtáig,
 Azt hittem, odafönn örökre villámlik,
 Örök büntetés sujt . . .
 Azt a borus eget derítsd hajnalpirra!
 Kis menyasszonyomért ne hagyj el, Mária!

Neved a szeretet, neved a szent jóság.
 Neved az ifjúság, neved a boldogság.
 Nevedhez fordul az üldözött, az árva.

Neved előtt az üdv kapuja kitérve.
 Neved az örök nő . . .
 Neved az övé is, név, mely legszebb ima . . .
 Kis menyasszonyomért oh áldj meg, Mária!
 Dr Krüger Aladár.

A régi jó világból.

A híres Mikó grófok egyik sarjadéka, ki mellesleg megjegyezve 20.000 hold tulajdonosa volt, fönt mulatott Pesten. Társaságában volt egy pár bankár, egy néhány híres fiskális és egy néhány nagyságos és méltóságos ur. Mikor javában borozgattak, Weisz, a bankár, oda szólott Mikó grófhhoz:

Kedves barátom miért nem lakol te Pesten?
 — Hát ha én Pesten lakom, akkor mi lesz az én birtokommal, ki fog gazdálkodni?
 — Igaz, igaz. Hanem tudod mit? — Add el a birtokaidat s gyere föl Pestre. Légy mindig közöttünk.

— No jó, de ki fogja azt a nagy birtokot megvenni minden ingóságával együtt?

— Add el olcsón s akkor akad rá vevő.
 — Hát milyen olcsón adjam?
 — Pl. mondjuk holdját 2 frtjával.
 — Jó, legyen, szól gr. Mikó rövid gondolkodás után.

Egy föltétel alatt. Ha minden rajta levő háziállatért darabonként 2 frtot fizetvateki, ugy a birtokomat holdankint 2 frtjával adom. Van 20.000 hold föld, van vagy 8000 drb sertés, vagy 6000 drb szarvasmarha, 6000 drb ló és csikó stb. stb. — szóval minden rajta levő állat, legyen az kutya, macska, ló, ökör vagy szárnyas állat — drbonként 2 frtjával.

A bankár gondolkozik egy darabig. Igaz, hogy a csirkék és tyukok darabja nem éri meg a 2 frtot, de hát mennyivel többet érnek a lovak, sertések és szarvasmarhák? — No hát még a 20.000 hold föld az is 2 frtjával.

— All az alku, minden állattal együtt a birtokot megveszem a kikötött feltétel mellett.

Az egyik fiskális azonnal megcsinálta a szerződést. De sok pezsgó folyt el azon az ál-

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE Nagyvárad, Fő-utca. (Uri Casinó-épület). TELEFON 520.

angol divat férfiszabó-czég Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi-öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumöket, valódi angol SZÜVETEK nagy választékban.

Épen ez okból tévednek azok, akik akár felekezeti, akár nemzetiségi velleitásokat keresnek a szövetkezetek alakulásában.

Ezért nem lehet megérteni gr. Tisza István emez oktató szavait:

— Az érdekek, a szenvedélyek, mindenbe belevegyülnek és a legnemesebb ügyet is kiforgathatják igazi mivoltából és hitelvesztetté tehetik. *Ezért óva intem önöket, hogy mindennel azonosítsák magukat, amit a szövetkezetek jelszava alatt mondanak és tesznek.*

Egyenes és nyílt beszéd adná meg ennek az értékét, az elburkolt szavak találgatásra kényszerítik az emberek agyát és nem azt érintik, amit érinteni akarnak.

Ha pedig a felekezeti jelszavak alatt alakult szövetkezetekre vonatkoznak, akkor a kegyelmes ur e felköszöntéjében politikai nyilatkozatot tett, amelynek alapeszméje az egészen magyarrá válni nem tudó kereskedelem pártfogása a magyar sovinizmussal szemben.

Nem kérünk belőle. *Sinopeus.*

A keletázsiai háború.

Japán győzelem.

London, szept. 10. A Mukden körül folyó csata a japánok teljes győzelmével végződött. A pályaudvar és környéke tele van halottakkal. A teljesen kifáradt japán sereg lemondott Kuropatkin üldözéséről, akik a főhadiszállást az előjelek szerint mégis Kharbiuba fogja áthelyezni.

Kuropatkin tervei.

London, szept. 10. Itt azt a hírt kapták a harctérről, hogy a japánok elérték Mukdent és Kuropatkin észak felé menekült, míg utóvéde a régi kínai városban időzik. Az is hírlik, hogy Kuropatkin seregét nagy katasztrófa érte s egy egész orosz hadtest kapitulált. A japánok elesett orosz tisztsízek zsebeihez papírokat

találtak, amelyekből megállapították, hogy Kuropatkin azt remélte, miszerint a japánokat Liaojang környékén szept. 10-ig feltartóztatja és hogy addig lőszállítmányt kap, amelylyel lehetővé tette volna a Mukdenbe való visszavonulást.

Mukdenben azután 32000 főnyi sereget és 270 ágyut akart összpontosítani, hogy a japánokkal szembeálljon s az orosz üldözéstől teljesen kimerült ellenséget megsemmisítse.

A balti-tengeri flotta.

Kronstadt, szept. 10. A balti-tengeri flotta ma elhagyta a kikötőt s elindult Kelet-Azsiába.

Mukden.

London, szept. 10. A Japánok mukdeni helyzetéről minden közelebbi részlet hiányzik. Pétervárról sürgönyzik, az orosz sereg Mukdenben van összpontosítva és folytonos érintkezésben van az ellenséggel. Az összejöttöközések folyton tartanak. Kuropatkin legutolsó távirata tegnap este fél hét órától van kelteve. Ez időtájtban 43 kilométernyire volt keletre a vasutól Kuropatkin serege. Oku serege pedig 32 km. nyugatra. A pétervári hadvezetőség nagyobb ütközetet vár.

Minden csendes.

London, szeptember 10. A harctéren mindkét fél részéről teljes a nyugalom. A sebesültek és holtak összeszedésével foglalkoznak. Liaojang körül kétkerekű kordékra rakják a sebesülteket s halottakat. Rengeteg szállító-kocsi viszi a sebesülteket. A hadműveletek újabb 4—5 napi haladékot szenvedtek.

Kuropatkin hadserege.

Budapest, szept. 10. (Saj. tud. táv.) Londonból jelentik: Kuropatkin közeledik Mukdenhez. A japánok folyton nyomában vannak.

Az orosz hadseregben feltűnt a zavar, a fegyelem visszatért a hadoszlopokban.

Meyerdorf ezredes 42 ezer emberrel ellenállt Kurokinnak Mukden előtt. Kuroki nem tudta áttörni az orosz sereget. Nagy veszteségek után visszavonult.

Az orosz I. hadtest már elérte Tienlinget, a III. hadtest pedig már Mukdenben van.

Az eddigi veszteségek orosz részen 29 ezer ember, japán részen 30 ezer ember.

Kuropatkin stratégiai tudása.

Budapest, szept. 10. (Saját tud. táv.) A Thimes tudósítója jelenti Tienlingtől: Stratégiai szempontból a japánok nem vetekednek az oroszokkal. Kuropatkin fényes bizonyosságot adott stratégiai tudásáról, mikor elhárította azt seregéről, hogy körülrájk.

A japán gyalogság nagyon kitűnő. A világnak egyetlen gyalogsága sem tette volna, hogy 5 napon át sikertelenül támadjon, mint a japán. De a taktikájuk nem eredeti, többnyire arczeltámadásból áll. Kuropatkin hír szerint az országuton ellenállni készül Kurokinak.

Mukdent kiűritették.

Budapest, szept. 10. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik: Az oroszok egészen kiűritették Mukdent.

Port-Arthur.

Budapest, szept. 10. (Saját tud. táv.) Csifui kínaiak elbeszélése szerint Port-Arthur a legközelebbi általános támadáskor feltétlenül elesik. A város egy hónapnál tovább sem bírja ki az ostromot.

A szabadkőművesek kék könyve.

— Bevezetés. —

Érdekes, féltékenyen őrzött könyvhöz jutottunk, mely nincs ugyan a teljes nyilvánosságunk szánva, hanem csak a szabadkőműveseknek, de kétségkívül ugyancsak érdeklődnek iránta az általuk ugynevezett profánok is.

domáson . . . A bankár 20.000 frt előleget adott Mikónak.

Meghatározták az átvétel napját is. Mikó haza utazott birtokára. Egy hétre rá négyes fogatját kiküldte az állomáshoz a bankár elé. Meg is érkezett az negyed magával. Rajta és titkáran kívül ott volt még a szerződést kötő fiskális és még egy jegyző ember. Mikó megvendégelte grófián vendégeit. A bankár ur vakarta a tenyerét örömben, hiszen itt minden az övé lesz hallatlan potom árért.

Mikor az étkezésnek és henylésnek vége volt, a bankár oda szökt Mikónak: Nos kedves gróf barátom, kezdjük meg a leltár felvételt.

— Helyes, nagyon helyes szökt Mikó. Hol parancsolod, hogy kezdjük, a külsőségen-e vagy a belsőségen?

— Maradjunk a belsőségen, hiszen itt vagyunk ugyanis.

— No jó.

Elindultak a gazdasági épületekben. Össze irták először a tyukokat, pulykákat, csirkéket. Töméntelen volt azoknak a száma. Azután a lovakra és szarvasmarhákra került a sor. Gyönyörű szép állatok voltak ezek. Onnan elvezette őket Mikó a Méhesbe.

Irja kérem. Ebben a kasban van 10.000 drb méh a 2 frijával. Ha nem hiszi, hogy anyyi van, tessék megolvasni. Van pedig ebben a méhesben ezer kas. Van tehát az ezer kasban tíz millió méh a 2 frijával.

A bankárnak kiesett a szivar a szájából.

— Kérlek, ez nincsen a szerződésben. Megnézték a szerződést. Ott volt biz a házi szárnyas állatok drboaként 2 frijával.

— Maradjon az adott felpénz — nem tartom magam a vásárhoz. Kérlek küldj ki az állomásra.

— Nem barátom. Amikor jöttetek. akkor elődbe küldtem a négyes fogatot, most tessék gyalog kísélni az állomáshoz.

(v n.)

A hársak alatt.

Irta: Deér.

Hervadt virág, virágtalan fa, levetlen bokor, hideg napsugár! . . . Csak ezeket látom mindenfelé. Jól van; borongós, sáros, unalmas tél.

Valami fáradt melancholia szállja meg a lelkem s úgy érzem, mintha álmodnám. Álmodnám ibolyanyilásról, tavaszébredésről, meleg napsugárról. És oly szép ez álom. Ugy fázom, így didergek, mikor felébredek.

Eső veri az ablakot; sehol semmi élet, csak hervadás, haldoklás. És a lelkemet elfogja valami erős sóvárgás, hogy bár messze lehetnék ismét ott-ott valahol abban a kis ákáczos faluban, a hol annyit álmodtam valamikor ibolyanyilásról, tavaszébredésről, — melynek fakadását, melynek hervadását ott értem meg — ott, — a hársak alatt.

Emlékszel-e édes? Ott éltünk mindketten a kicsi, nádfüdeles házban. En ott a falu közepe táján egy kicsi, fehérre meszelt házban, te ott a falu végén egy nagy kert közepén, tornyos kastélyban. De azért nem néztél rám büszkén, megvetően. Inkább szerettél, hisz mindig ma-

gához hívtál, mindig velem játszottál. És én már akkor is úgy örültem a te barátságodnak, a te szeretetednek.

A hogy ott ültünk az iskolában. szemben egymással, úgy lestem minden mozdulatodat, úgy vigyáztam minden lépésedre s örültem, ha valamiben szolgálaladra lehettem.

Együtt tanultunk mindig ott a ti nagy kertekben a hársak alatt. Kikérdeztük egymást. Te vidám, akaratos kis lány voltál. Sokszor nem izlett a tanulás és én ilyenkor beszéltem neked egy nyolcz éves fiu-nagy komolyságával.

Te tágranyit, bámuló szemekkel hallgattál s mikor én kijelentettem, hogy ha nem tanulsz, akkor haragszom, nagyon haragszom, — csak felvetted a könyvet s míg szép szemedben egy könnyesepp csillogott, mosolyogva kérdezte:

— Ugy-e nem haragszol?

Aztán tanultunk vidáman, boldogan tovább. S mikor végeztünk a tanulással, akkor jött a mi boldog óránk. Kacagva futkostuk be a nagy üttévesztő kertbe.

El-elbujdestunk s volt aztán öröm, ha újra egymásra akadtuk. És ha elfáradtunk, akkor odaültünk a fehérvirágu jázminbokor alá s én mesélni kezdtem neked, amit egy nyolczéves, erős fantáziájú gyermek mesélhet. Tündérekéről, csodásan szép királykisasszonyokról, beszélő madarakról s más, gyermeknek gyönyörű dolgokról.

Igy élünk mi akkor vidám boldogságban, bohó gondtalanságban.

Emlékszel-e édes?

De jött az idő, az első fájdalom ideje. És

És pedig méltán érdeklődnek. Mert olyan titokteljesség veszi körül a szabadkőművességet, annyira elzárják igazi céljait a profán világ elől, hogy rendszerint csak mende-mondákra vagy a szabadkőműves-ellenes irodalom termékeire van utalva az érdeklődő. Ez utóbbiakról pedig azt hirdetik a szabadkőművesek, hogy elfogult tendenciózus iratok, szerzőik pedig — szerintük — teljesen tájékozatlanok a szabadkőműves dolgokban.

Most azonban egy hivatalos forrás munka van a kezükben; *naplója a magyarországi szabadkőművesek első vándorgyűlésének*, amelyet a nagyváradi *László király* páholy kezdeményezésére 1903. október 24. 25. napjain itt tartottak *Nagyváradon*.

Ere nem lehet ráfogni, hogy tájékozatlan lenne, legfeljebb azt, hogy elfogult tendenciózus, de a maga szempontjából, a mi emeli értékét. Ezt tehát bátran lehet forrásmunkának tekinteni, amelyből meglehet ismerni a szabadkőművesség célját, törekvéseit s alapos ítéletet lehet formálni az egész szervezetről.

A vándorgyűlés naplója elég terjedelmes, 8 nyomtatott ivre terjed. Czinlapja fénér foltokkal tarkázott *kék* színű boríték, azért neveztük e cikk címében *kék könyv*-nek.

A külügyminiszterek az egyes kiváló jelentőségű diplomáciai tárgyalásokról szóló jelentéseiket a boríték színéről szokták elnevezni piros, sárga, zöld vagy fehér könyvnek. E diplomáciai jegyzék váltások csak beavatott politikusok számára készülnek, de könnyebb hozzáférni, mint a szabadkőművesek hát lakattal őrzött füzetéhez, — ez is megérdemli tehát a borítékáról kölcsönözött jellemző címet.

E kék könyv tartalmát meglehetősen átnézegettük már, de nem akarjuk előre közölni tanulmányaink eredményét, hanem inkább részletes ismertetést fogunk közölni e napló nyomán a tavalyi vándorgyűlésről s annak összes tárgyalásairól.

A magyarországi szabadkőművesek életé-

ben tagadhatatlanul jelentőségteljes dolog volt ez a gyűlés.

Hivatalos jellege ugyan nem volt e vándorgyűlésnek, mert a budapesti nagy páholy nem volt képviselve azon s nem helyeselte a kongresszus megtartását. Ugyátszik, tekintélyét féltette e gyűléstől, melyet nem ő kezdeményezett.

Határozatát különben avval indokolta, hogy a nagypáholyak módjában van bárhol, a hol jónak látja, — munkát tartani.

Ennek dacára a László király páholyon kívül 16 páholy küldöttei vettek részt a vándorgyűlésen: Arpád (Szeged), Alföld (Szolnok), Demokrácia (Budapest), Déák Ferenc (Budapest), Eötvös (Budapest), Erzsébet (Budapest), Galilei (Budapest), Humboldt, Humanitás (Hátság), Hladás (Budapest), Losonczy (Temesvár), Philantropia (Győr), Régi hűvek (Budapest), Reform (Budapest) és Világosság (Újpest).

Es még ha csak egy néhány, vagy akár csak egyetlen egy páholy gyűlése lett volna is, akkor is nagy jelentőséget kölcsönöz e naplónak két körülmény: — egyik az, hogy *hiteles jegyzőkönyv* a tárgyalásokról, másik pedig, hogy a szabadkőművesek csupa *testvérek közt lévén, minden tartózkodás nélkül nyilatkoztak meg*. Megnyilatkoztak pedig olyan dolgokról, amelyekből kivüláglik a szabadkőművességnek rejtett és méltán titkolt célja. Kétségteljesen adatok ezek, amelyeket eltagadni többé nem lehet.

A naplót *Előmunkálatok* című cikk vezet be, úgy látszik *Biró Márk* t. tollából, aki a naplót szerkesztette.

E cikkből megtudjuk, hogy a vándorgyűlésnek igazi célja volt *új irányt adni* a magyarországi szabadkőművesek működésének s egyúttal a kongresszusok által *szervezetet* adni a páholyok egyöntetű munkálkodásának.

Az új irányt pedig a gyűlés elnöke (*Grósz*

Menyhért) és vezérszónoka (*Várady Zsigmond*) jelzi: *Harc a reakció ellen!*

A szabadkőművességnek, ugymond e cikk, *az eddig követett szüntelen munkálkodását jól kell váltania, az erős radikális változtatástól nem tartózkodó, szükség esetén támadó harcmodornak*, de ezzel is csak úgy értünk célzt, ha a magyar szabadkőművességet *egyeséges, kitartó* cselekvésre bírhatjuk.

Megtudjuk továbbá, hogy a vándorgyűlés eszméjét 1902. május 8-án tartott elsőfoku munkán *Schütz Albert* tv. . . vetette fel s dr *Grósz* Menyhért főm. . . tv. . . javaslatára köriratban hívta fel a László páholy a többieket, amelyek közül — mint fentebb megírtuk — a Nagypáholy megtagadta hozzájárulását. A László páholy azonban ennek dacára 1903. május 5-én a vándorgyűlés megtartását határozta el, azt október 24—25-re tűzte ki s annak előkészítésére *Grósz* Menyhért főm. . . tv. . . elnökléte alatt 12 tagu bizottságot választott: dr *Allmann* Jakab, dr *Edelmann* Menyhért, *Gáthy* Bálint, *Kepes* Miklós, dr *Nagy* Géza, dr *Révész* Vilmos, dr *Sarkadi* Lajos, dr *Schütz* Albert, dr *Rosenthal* Mór és dr *Váradi* Zsigmond tv. . . -ből.

Ezen első közleményünk befejezésül itt adjuk a bizottság által e páholyokhoz intézett felhívást és benne a gyűlésnek érdekes tárgysorozatát a következőkben:

Magyarország szabadkőműveseinek *határozottan körvonalozott feladatok és célok* megvalósítására való egyetemes szervezkedése, egyöntetű munkálkodásnak minél tökéletesebb alakban való biztosítása, az előrehaladás és felvilágosodás ellenségeinek hadserege ellen való eredményes fellépése céljából ezennel felkéri az ország területén működő összes páholyokat, azokban minden szabadkőművest, hogy a Nagyváradon 1903. október 24—25-én tartandó

Vándorgyűlésre

jelenjenek meg.

Előértekezlet: október 23-án este fél 8 órakor.

ez a fájdalom akkor még a mi közös szomorúságunk volt.

Engem a városba vitt apám a »nagy« iskolába.

Hogy megtelt a mi gyerekes szívünk keserűséggel, mikor az utolsó délutánt töltöttük együtt. Nem kellett a játék, nem kellett semmi. Csak bolyongtunk a bokrok közt s még szólni sem mertünk.

Talán attól féltünk, hogy mindketten sirva fakadunk, ha beszélni kezdenénk.

De jötték értem, mennem kellett haza. En megfogtam a kezedet s te félig sirva szóltál hozzám.

— Hát te igazán elmégy?

En is éreztem, hogy könnyel telik meg a szemem. De erős akartam maradni, vigasztalni akartalak. Csak annyit mondtam: »Majd visszajövök nemsokára.«

Többet nem tudtam szólni. A cseléd sürgött, hogy siessenek. Hirtelen átfogtam nyakadat s megcsókoltalak. Ez volt az első csók, melyet ériatettelek s ez is a — bucsu csókja volt. Emlékszel-e édes?

— Ezután már ritkán láttuk egymást. En csak a szünidőre vetődtem haza.

Az első utam neked szólt. Téged kerestelek föl mindig legelőször és te igaz örömmel fogadtál mindig. Kérdél mindenfelől és én hűségesen elmondtam neked mindent, a mi velem abban a nagy városban csak történt. Es mikor elvégeztem, akkor oda néztem a te két szép buzavirág szemedbe és úgy kérdeztem tőled: — Es te gondoltál-e néha-néha rám?

Te meg nagy komolyan válaszoltál:

— Sokat, nagyon sokat!

S aztán megmutattad könyveidet, melynek majd minden lapján ott volt az én nevem.

Levezettél a nagy kertbe s mutogattad a te ültette virágokat. Volt mindig néhány bokor, a mit nekem szántál, Ezek voltak mindig a legszebbek.

Es én úgy örültem ennek mindennek. Éreztem, hogy szívemet fogva tartja valami édes varázs.

Még nem tudtam, hogy mi az? Csak szerettelek egy gondolkozni kezdő gyermek igaz, őszinte szeretetével.

Emlékszel-e, édes?

Megjöttem újra és már nem mint gyermek jöttem.

Büszke voltam arra, hogy már férfi számba vesznék.

Az első utam neked szólt. Büszkén haladtam végig a kertetek mohos útján. Te ott ültél a rózsajugasban. Es mikor észrevetted, nem futottál elém, mint máskor. Bevártál ott egy ülőhelyeden.

Csak a mikor köszöntem, akkor állottál föl.

— Hozta Isten — uram!

— Üdvözlöm — kisasszony!

Es úgy éreztük mind a ketten, mintha valamit elvesztettünk volna. Valamint a multból, a mi nekünk olyannyira kedves volt s a mit keresnünk kell, ha újra boldogok akarunk lenni.

Talán az fájt, hogy én férfi lettem s te édes, viruló hajadon.

Emlékszel-e édes? . . .

A mit elveszettnek hittünk, megtaláltuk újra.

Ott sétáltunk a hársak alatt. Komolyan, udvariasan beszélgettünk, mintha mindketten féltünk volna gyermekek lenni. Talán arra gondoltunk, hogy mi, a gyermekek sokkal tartozunk egymásnak.

Egyszerre csak oda értünk a mi régi helyünkre, oda a hársfák alá, ahol annyit játszogattunk.

Megálltunk, ki tudja, hol kalandozott a lelkünk? Talán gyermekek szerettünk volna lenni, hogy újra oda ülhettünk volna egymás mellé, kéz a kézben.

Éreztem, hogy a szívemet, a lelkemet újra elfogja azaz édes varázs, mely fogva tartott mindig, ha melletted lehettem s melynek nem tudtam soha nevet adni. Most már tudom mi az.

Szerettelek édes, — szerelemmel.

Erre gondoltam ott a hársak alatt s egyszerre észre vettem, hogy az egyik hársban van vése az én nevem s a tied és a két név egy szívben állt egymás mellett.

Édes melegség járta át egész valómat. Buzavirág szemeidet kerestem s úgy kérdeztem tőled.

— Vajjon ki véshte ezt ide?

Pedig tudtam hogy te, de hallani akartam tőled magadtól. Te elpirultál s nagy süsögvé, alig halhatóan szóltál:

— En, — de ugy-e nem haragszik?

Ülések: október 24-én délután három órákor és október 25-ikén délelőtt kilenc órákor.

Tárgysorozat.

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Az emberi egyenlőség elvének fentartása a reakció közepette. Előadó: Humanitás páholy.

Ezzel kapcsolatban 2. a) *Harcz a reakció ellen.* László-király páholy. Előadó: dr. Váradny Zsigmond.

3. Az iszákosság ellen való küzdelem. Eberdés páholy.

4. *Az oktatásügy államosítása.* Unió páholy.

5. *Országos népnevelési egyesület* megalakítása. Sirius páholy. Előadó: Steinacker Artur fóm.

6. *Szabadkőművesi internátus* Könyves Kálmán és Philantropia páholyok.

7. A vidéken felállítandó intézetek az Erzsébet *népakadémia* mintájára. Erzsébet páholy. Előadó dr. Kovács Gyula fóm.

Ezen hat tárgy által az előterjesztő bizottság a rendelkezésére álló időt előreláthatólag szimerítettnek tartja. Mindazonáltal, ha az idő megengedi és az előadók jelen lesznek, a következő bejelentett indítványok is tárgyaltni fognak:

A *törvénytelen gyermekek* helyzete. Erzsébet páholy. Előadó: Zboray Aladár.

A vidéki -ok alapításának eszméje. Erzsébet páholy. Előadó: Sebastyén Károly.

A munkanélküliek helyzetének javítása. Erzsébet páholy. Előadó: Herzfeld Frigyes.

A gyermekvédelemről. Erzsébet páholy. Előadó: dr. Szana Sándor.

Az állami gyermekvédelem fejlesztése. Losonczy páholy. Előadó: dr. Szana Sándor.

A *szabadgondolkodás ligájának* alakítása. Minerva páholy. Előadó: Kövesdy Árpád.

Idő híján a tárgyalásról lemaradó tárgyak a következő vándorgyűlés előkészítő bizottságának fognak átadatni.

A páholyok küldöttei és az egyes jelentkezők legkésőbbén folyó év október 20-ig dr. Grósz Menyhért kir. törvényszéki orvos profán címére bejelentendők. Az ülések a páholy helyiségében, de nem rituális munka alakjában

En meg oda vontalak magamhoz s ugy susogtam füledbe édes, mámorító, szerelmes szavakat. Es te nem bontakoztál ki ölelő karjaimból s mikor megkérdeztelek, szeretsz-e? — pirulva suttoztad — szeretlek.

S én újra átöleltelek, s megcsókoltalak ott a hársak alatt.

Ez volt a második csók, — az igaz szerelem csókja.

Emlékszel-e édes?

En újra ott álltam a hársak alatt. Hozzátok akartam menni, mert hosszú ideig nem láttalak. De ki kellett térnem az utból éppen ott a hársak alatt.

Hosszu, fényes kocsisor robogott el előttem. Es az egyik kocsiiban ott ültél te fehér menyasszonyi ruhában, fehér myrthuskoszorúval fejedem.

Reám pillantottál. Tán meg se ismertél és észre sem vetted, milyen halavány az arcom. Hisz te esküvőre mentél s ugyan mit bántad te akkor, hogy vannak, akik most sírnak. Síratták egy élet vesztett boldogságát.

Hisz te boldog voltál. Láttam onnét a hársak alól.

Emlékszel-e édes? . . .

Oh én emlékszem. Ott a hársak alatt újra eszembe jutott minden, ami nekünk boldogság volt.

Tekintetem mintegy önkénytelenül keresni kezdte nevűnket, mely az egyik hársba volt bevésve s olyan szépen elfért egy szivben.

Nem volt az már ott, valaki már azt is lehántotta . . .

Talán te, édes, emlékszel, hogy ki? . . .

fognak tartatni. A tvr. . . csak páholyjelvényekkel jelennek meg. — Az előadó legfeljebb 30 percet vehet igénybe, ezenkívül a zárszóra 15 perc áll rendelkezésére.

Nagyvárad, (kel.) 1903. IX/2.

A «László király» □

E meghívásra 23 páholy jelentette be részvételét, a miből különböző akadályok folytán csak 16 páholy képviseltette magát.

A gyűlés tárgysorozata időközben változást szenvedett. Így lekerült a tárgysorozatról az «Országos népnevelő egyesület megalakítása» előadójának: Steinacker Arthur a Sirius páholy fóm. . . külföldön tartózkodása folytán.

Redők az élet arcán.

Szivesen el vagyok magamban. Engem nem untat az egyedülvalóság. Ha valami bánt, s kedvemem szegi az élet gondja, elhúzódok az emberek szeme elől. Így hamarabb megvizsgálódok. Az öröm is jobban esik így, mert nem kell félnem, hogy kinevet érte a világ, ha nem az ő izlése szerint örülök, nem kell tartanom attól, hogy elirigylik mások, ami lelkeembe derül hoz, ha kedvük szerint való. Olykor azonban megkívánom az élet zaját, ki vágyom én is az emberek közé, hogy lássam, mint fizik kedveléseiket. Kimegyek a korzóra és elvegyülök a nyüzsgő-zsongó emberáradatban.

Végig a korzón már kigyultak a lámpák. A feltámadt világosság elől a közeli utcák, szűk sikátorokba menekült a sötét. S ahol a sikátor a Fő-utczára és a Bémer-térre torkollik, onnan olákkodik aztán szégyenkezve azon, hogy nem bír el a világossággal, onnan lesi azt a pillanatot, mikor a lámpákat eloltják s elfoglalhatja a korábban világos korzót.

A korzó képe eleven, tarka, vidám. Szórakozni megy oda az ember, gondját, buját-baját otthon hagyta. Csevegő, bájos leánykák csoportja váltakozik évődő, nevető fiatalemberekkel. De ime a vidám leánykák, évődő fiatal emberek, cifra ruhás asszonyok mögött a korzó elején feltűnik egy koldus gyermek sovány, ki-aszott arca — kiálló ellentétként a tarka tömkelegnek. Hőszájja mankóra támaszkodik, azon hurcolja tovább bésa, elnyomordított lábait, haza a korzón végig. Es mintha adakozóbbak lettek volna az emberek, a megelégedés vigasztaló fénye tükröződik a nélkülözésektől megviselt arcán. Jóízűen szipákol egy félig égett cigarettából s kedvteléssel fojja maga elé a füstöt. Néha meglepi egy-egy kirakat pazar pompája, megáll előtte, s önfelédten legelteti szemét a kirakott drága holmin. Isten látja, hogy bűnös kívánság nem lopózik lelkébe, a mig szeme a kirakaton vesztegel, csak édesleg a sok látni való. Tán benyomásokat gyűjt, tán a fényt, a látott pompát fogadja lelkébe, hogy legyen miről álmodják, ha lepihent, édesen . . . boldogan . . . Aztán ismét megindul, két mankójának kopogása kihallik a sétáló zajából.

Egy fiatal ember férdőzik a koldus mellé. Haja, bajusza, nyakkendője, kivastalt nadrágja kifogástalan és a bámészködő, az önfeléd koldusgyerek markába egy hnszfillérest csusztat. Pedig a fiu nem kért, esdekléseivel nem zaklatta a járó-kelőköt. Nyilván megszánta nyomorúságát s ez vitte rá, hogy adjon a szerencsétlennek kérés nélkül is.

Jó lélekkel néztem az adakozó arcába, mintha én akartam volna meghálálni jóságát, mert a meglepett koldus fiu szinte megfélemedezett róla, csak a fejét hajtogatta köszönetképpen, de szó sem hagyta el ajkát.

Elhagyta azonban az adakozót:

— Hát a »köszönöm« hol maradt? Nem elég az adományt csak elfogadni, hanem azt megköszönni is illik!

A rendretasítás hangos volt, éles a figyelmeztetés szava. Az arra menők meghallották s kíváncsian néztek a fiura, akinek a figyelmeztetés arcába kergette a vért. Hebe-

gett valamit, talán a maga mentségére, avagy koldus lelke maradék önérzete tiltakozott?

Elfordultam a jelenetől, lehangolt, amit tapasztaltam. Ott hagytam az embereket, s mig szobámba értem, elgondolkodtam:

— Hit nem balga olyik ember? Ami jót cselekszik, ostoba kérdéssel lerontja annak erkölcsi értékét. Pedig be igazán mondja az Irás, bár sohse felednők: »Ne tudja a bal kezéd, mit mivel a jobb.«

. . . y . . . s

UJDONSAGOK.

Geyer Stefike Nagyváradon.

Ma este a Szigligeti-színháznak érdekes vendége lesz: Geyer Stefike, az európai hírű hegedűművész fog fellépni.

Régóta nem volt Nagyváradnak része olyan igaz művészeti élvezetben, mint amiben ma részestül. Geyer Stefike mellett olyan művészi erők lépnek fel, akik teljesen méltón sorakoznak melléje. Ilyen *Dienné* Oszkár, a kitűnő zongoraművész és — last but not least — az I. honvéd zenekar *Bachó* István vezeteése alatt.

A honvédzenekar képzettsége, tudása ismeretes. Tudják mindenfelé, hogy ez az ország legelső katonazenekara, amelyet ünnepe Budapest s ünnepe a vidék is, ha hallhatja. *Bachó* István karnagyhoz mi váradiak némileg just is formálunk, mert eredetileg a nagyvárad 37. gyalogezrednek volt karmestere.

A hangverseny iránt nagy az érdeklődés, a jegyek nagy része már elkelt. Ma a színházi pénztárnál válthatók még jegyek.

A hangverseny este 8 órákor kezdődik.

* **Személyi hír.** *Mangra* Vazul görög keleti püspöki helynök Aradról tegnap hazaérkezett.

* **Mária nevenapja.** A kath. egyház, béső családias ünnepet ül ma. Névnapiját a mi Urunk Jézus Krisztus édesanyjának a boldogságos Szűznek. Forró hálával eltelve sziveikben keresi fel e napon a hívők serege a boldogságos Szűz tiszteletére emelt kegyhelyeket, hogy bemutassa hódolatát előtte, ki nekünk a Megváltót adta. Nagy ünnepe a mai nap Magyarországnak, mely a boldogságos Szűzben Pátronáját tiszteli hol ezért a Mária kultusz igen erős alapon áll. Az egyház mindazon hívőknek, kik e napon és ennek hetében áhitatos tiszta szívvvel járulnak az Ur asztalához, teljes bucsut engedélyezett. Ma Szűz Mária nevenapján az összes katolikus templomokban ünnepélyes szent misék és prédikációk lesznek. A közeli *Körös-Tarján* és *Iótlelek* községekben egyuttal bucsuval van egybekötve. — Az ország minden részéből igen sokan zarándokoltak el Mária-Radóára, továbbá Mária-Pócsra. hova Bihar-, Szatmár-, Ugocsa- és Szabolcs-megyéből özönlének a bucsusok s innen mennek a kegyhelyre, ezren zarándokoltak péntek este Pócsra. A bucsusokat, kik között sok nagyvárad van, 24 kocszi kíséri.

* **Erzsébet királyné halálozási évfordulója.** Felejthetetlen emléktű nagyasszonyunk, bold. eml. Erzsébet királyné gyászos végzetének hatodik évfordulóját kegyelettel tilt meg az egész ország, Nagyváradon a középületeken gyászlobogó lengett a szomorú évforduló alkalmából s a templomokban gyászmise volt a megboldogult királyné emlékére. A premontrai-rend Uri-utczai templomában

reggel 6 órakor volt a gyászmise, melyet *Szmelka L.* Odön prem. r. kanonok, főgimn. tanár mondott s azon a gimnáziumi ifjuság vett részt. A Szent-László plébánia templomban reggel 9 órakor volt a gyászmise. Ott voltak a reáliskola tanári kara és ifjusága *Staubert József* igazgató vezetése alatt, a felső kereskedelmi iskola ifjusága dr. Kovács S. János igazgatóval élén, az Imakulata zárda, az újvárosi r. kath. elemi iskola tantestülete és növendékei s a hívek nagy számmal. A requiemet dr. *Vucskics Gyula* plébános mondta *Pálffy Béla* főreál isk. hittanár és *Lestyán Endre* káplán segédlete mellett.

* Vinkler püspök Debreczenben.

Vinkler József v. püspök, nagyprépost pénteken Debreczenbe utazott. A püspök meglátogatta a debreczenieknek közszeretben álló, ez idő szerint — sajnos — betegen fekvő plébánosát, *Wolafka Nándor* kis prépost cz. püspököt, továbbá dr. *Stanczel Ferencz* nyug. egyetemi tanárt, kihez régi nagybecsülés fűzi ezenkívül látogatást tett *Unger Gusztávnál*, *Nemes Kálmánnal* s megtekintette az összes debreczeni katolikus intézményeket. A jótékony-ságáról ismert főpap, ki nemrégiben gyémántmiséje alkalmából 10,000 koronás alapítványt tett a debreczeni róm. kath. plébániára, kedves vendége volt a debreczeni híveknek.

* **Ujczok és póttartalékosok behívása.** A helybeli 37. számú cs. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnokságnál már hozzáfogtak a behívójegyek elkészítéséhez. E szerint befognak hivatalni:

1. A folyó évben akár 1903-ik, akár 1904. évre besorozott póttartalékosok az október hó 3-ik napjára nyolcz heti katonai kiképzetés végett.

2. Az e folyó évben tényleges szolgálatakat kezdő egyévi önkéntesek az okt. 3-ik napjára.

4. Az 1904-ik évre besorozott 3 évi tényleges szolgálatra köteles akár önként, akár a rendes fősorozás, vagy a pótsorozás vagy pedig felülvizsgálat alkalmával besorozott ujczok az október hó 10-ik napjára tényleges szolgálatauk megkezdésére.

Az itthon tartózkodó póttartalékosok és ujczok tartoznak az említett napokon reggel, illetőleg a tartózkodási helyükről délelőt Nagyvárad felé közlekedő vasuti vonatok beérkezése után haladéknélkül az itteni várban működő bemutatási bizottságok előtt jelentkezni.

Azon póttartalékosok és ujczok, kik idegen kiegészítési területen tartózkodnak, a tartózkodási helyükhöz legközelebb fekvő cs. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnokságnál bemutatás és csapattestületükhöz kincstári költségen való elküldés végett jelentkezhetnek. Az egyévi önkéntesek elvileg kötelesek, közvetlenül saját csapattestületükhöz bevonulni és ott már október 3-án reggel jelentkezni. Csak azon államköltséges egyévi önkéntesek, a kik idegen hadkiegészítési területen lévő tartózkodási helye az ottani cs. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz közelebb fekszik, mint csapattestületük állomása, jelentkezhetnek az ottani kiegészítési parancsnokságnál.

* **Kinevezés.** A nagyvárad királyi ítélőtábla elnöke *Ritók Zsigmond*, a vezetése alatt álló királyi ítélőtábla kerületébe dr. *Szell Lajos* m. kir. pénzügyi számtiszt budapesti lakost díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

* **Bulyovszky Józsefné nyugdíja jóváhagyva.** Nagyvárad város törvényhatósága a város volt polgármesterének, dr. *Bulyovszky Józsefnek* halála után az özvegy részére 2056 korona évi kegydíjat s a gyermekek neveltetésére 300 koronát szavazott meg,

tekintettel az elhunyt polgármester érdemeire. A belügyminiszter tegnap leiratban tudatta a törvényhatósággal, hogy az öz. *Bulyovszky Józsefné* s gyermekei részére megszavazott kegydíj s neveltetési járulék összegét jóváhagyta.

* **Az izr. ünnep s a városi számvevőség.** Tegnap az izraeliták ünnepeltek. Ujévük volt. A városházán az összes izr. tisztviselők természetesen elmaradtak a hivatalból. Így történetelt meg, hogy a számvevőségnek alig volt valaki, a ki a jelentkező ügyfelekkel szóba álljon. Nem tudjuk megérteni, a keresztény ünnepeket miért nem tartják meg oly buzgósággal a városházán? Ekkor miért kívánják a tisztviselőktől a hivatalba fölmenetelt. Ha valamelyik keresztény hivatalnok elmarad, miért akasztanak ennek nyakába mindjárt bajt? Ezekre szeretnék logikus választ nyerni. Ha megakarják adni a tisztviselőknél — amint meg is kellene — a pihenőt az ünnepekre, miért nem adják meg egyforma mértékkel mindenkinek?

* **Uj szabályrendelet a megyebizottsági tagok választásáról** Biharvármegye törvényhatósága tavaszi közgyűlésén elhatározta, hogy a megyei törvényhatósági bizottsági tagok választására vonatkozólag új szabályrendeletet alkot s ennek kidolgozására bizottságot küldött ki. A bizottság már elkészült az új szabályrendelet tervezetével s abban az eddigi 63 választókerület számát 83-ra emeli. Az új szabályrendeletet az őszi közgyűlés, mely e hónapban lesz, veszi már tárgyalás alá s így a decemberi megyebizottsági tagválasztást már valószínűleg az új szabályrendelet intézkedéseinek megfelelőleg fogják végrehajtani.

* **A gyulai kath. főgimnázium új tanára.** A budapesti Hivatalos Közlöny legújabb száma közli, hogy *Berzeviczy Albert* vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a múlt évben létesített gyulai róm. kath. főgimnáziumhoz a fennálló szerződésből kifolyólag *Korponay István* váradi, volt kassai egyházmegyei áldozópapot, a kassai kath. tanítóképző intézet volt tanárát, rendes tanárrá nevezte ki. Az új tanárban az intézet derék, képzett tanerőt nyert. *Korponay* már meg is kezdette működését az intézetnél.

* **A szüret ideje.** A szőlő a kedvező időjárás következtében mindenütt szépen érik s azért már gondoskodás tárgyát képezi a szüret meghatározása. A nagyvárad hegyközség választmánya legközelebb ülést tart, melyen meghatározzák a hegyközség közgyűlésének határozatát. Ezen állapítják meg aztán az általános szüret idejét. Mint értesítünk október elején már kezdetét veszi a szüret, megkezdődik a vig élet a hegyen, mert ha mennyiségileg nem is éri el a termés a tavalyit, de minőségileg felül is mulja.

* **A Lendler által nyitott utcák átvéve.** *Köszeghy József* városi főmérnök tegnap jelentette a tanácsnak írásban, hogy a *Lendler Ferencz* által nyitott utcákat a város részére a mérnöki hivatal átvette.

* **A villamos mű árammérő.** A villamos mű igazgatósága a következő értesítést teszi közzé: Ertesítjük a t. fogyasztó közönséget, hogy az ezental érkező és felállítandó *Ganz* és társa czég próbatermében már egyszer beszabályozott és hitelesített árammérőket saját mérőszobánkban magunk részéről is felül fogjuk vizsgálni és ellenőrző ölmozásokkal el látni. Azonkívül az összes eddig felállított árammérőket, a szükséges fizikai idő most már rendelkezésünkre állván, ilyen felülvizsgált

árammérőkkel fogjuk kicserélni. Mivel az eddig felállított 900 darab árammérőnek kicserélése nagy munkát igényel, kérjük a t. fogyasztó közönséget, hogy személyzetünket ezen leginkább saját érdekében álló munkák keresztülvitelében ne akadályozza. Ha bárki is árammérője kicserélése ellen kifogást emelne, akkor ezen árammérő felülvizsgálatától ez alkalommal elállunk és tudomásul vesszük, hogy az illető fogyasztó árammérője megvizsgálását nem kívánja. Ezen munkálataink elvégzése után bármely árammérőnek is helytelen jelzése kizártnak lesz tekintendő.

Nagyvárad, 1904. szept. hó 10-én.

Nagyvárad város villamos műve
Belányi Imre,
igazgató.

* **Vaklárma Mező-Telkiben.** Ismeretes az az elkeseredett igyekvés, a melylyel a mezőtelki református hívek szabadulni törek-szenek lelkészüktől, *Nánássy Imrétől*. Rend-szeres vádpontokkal állottak elő, a melyeket dr. *Krüger Aladár* ügyvéd terjesztett elő a bihari ev. ref. egyházmegyei bíróság csütörtöki ülésén. A tárgyalásra bevonult a község színe-java: 60 családító jött be, hogy tanúságot te-gyen a vádpontok valósága mellett. Ennek ellenére a bíróság minden bizonyíték nélkül elfogadta *Nánássy* tagadásait s a panaszosokat kérvényükkel elutasította, sőt még a vizsgálatot sem rendelte el. A lakosokat végtelenül bán-totta ez az eljárás, a mely a bizonyítás lehet-ségétől is elzárta őket, mindazáltal megnyugod-tak az ügyvédjük által bejelentett felebbezésbe s remélik, hogy a felsőbb hatóság szabadabb utat fog engedni az igazságnak.

Pénteken a lelkész hazament, még pedig — csendőrök fedezete mellett. A csendőrök megjelenése Telkiben nagy felzúgást keltett, mert teljesen fölösleges volt. A község meg-fogadta, hogy a törvényes utról le nem tér. *Bérczi* főszolgabíró előtt ki is jelentette ezt a község küldöttsége, mire a csendőröket még az nap visszavonták.

* **Hulla a Beóthy Ödön utcájában.** *Tamás Péter* halkereskedő, a gőzfürdőből jövet, a *Kepes-féle* ház előtt elesett és meghalt. A haláleset 12 órakor történt, háromnegyed 1 óráig az utcán volt a holttest, s daczára annak, hogy a rendőrségnek mentőkért betelefo-náltak, sem orvos, sem mentőkocsik nem jött ki. A fiakkorra ugyan feltették a holttestet, de el-vinni nem volt hajlandó. Jó negyedóraig kint volt s csak akkor vitték be a közeli házba. A rendőr maga is sokalta a mentők késését s a közönség a mentők késedelmeért zúgolódott.

* **Elnökválasztás az iparoktatási bizottságban.** Nagyvárad város iparoktatási bizottsága a városháza bizottsági termében f. hó 15-én csütörtökön délután negyed 5 órakor gyűlést tart, melyre a folyó ügyek tárgyalásán kívül bizottsági elnök-választás is van kitűzve, melyet *Ragány János* lemondása tett szükségessé.

* **Négy lábú utonálló.** A mesék ko-rában, a régi mythoszokban olvashatjuk már csak, hogy bizonyos fenevadak, csodás for-májú és erejű bestiák messze földön milyen rettegett hirnevet szereztek, mert vérét vették mindenkinek, aki közelébe merészkedett. Az ilyen szörnyek kész csapásai voltak az illető országnak s annak a rendkívüli embernek, ki az állatot legyőzte, örökké fönnmaradt a neve, hőssé, félistenné emelte az utókor. Jó pár ezer éve, hogy történtek ezek a szörnyű kalandok, azonban — úgy látszik — a mythos világa ma is él, daczára, hogy a több ezer éves kul-

tura dolgozik és fárad ellene. Sajnos, közel hozzánk, itt Várad szomszédságában a civilizáció áldásaiban különben csak farkon részestül Betfia községben elevenedett meg a mythosz. Van a kis oláh községnek minden szegénysége mellett egy nagy nevezetessége: egy négy lábú czelebritása, a Gábor nevű bika, mely amikor megbószul, megkerget minden élő lényt a vidéken s kicsi híja, hogy embervért nem ontott még. Ez a komisz bestia nem tűr semmi szubordinációt, szabadon jár-kei, ahol akar, pástora nincs, mert nem meri őrizni senki. Így tehát, akit Betfia felé vet a sor, az olyan mint egy halálraítelt. Még a falu kocsin átutazók sincsenek biztonságban ettől a négy lábú haramiától. A vidék rettegett zsaroka Kisasszony napján egy kiránduló társaságot vett célba, mely a somlyóhegyi híres barlangtól indult haza estefelé. Szerencsétlenségre a völgynek vették az irányt s oda tartott az erdőből kijövő bika is. Iszonyu bőmbőlés jeizte közeledtét, mire a megzavart kirándulók szétrétek, 50—60 lépésre volt tőlük. A leggyorsabb futással tudtak csak üldözőjök elől minden felesleges tárgy eldobásával megmekekölni. Megszabadulásukat csak annak köszönheték, hogy még nem távoztak nagyon messzire a hegytől s a völgy terepe dombos, bozótos volt, melyen a »bósz Gábor« nem tudott gyorsan előre rontani áldozatai felé, kiket egy jószívű oláhparaszt vonszolt fel a hegy lábától a tetőre. A társaság egy fiatal tagja, egy fiatal természetundós s ismert szakiró, ki jórákás óskori megkövesült csontot ásott ki a sziklákban és a barlangnál végzett kutatásokat, a félelmes visszavonulás, »anabázis« alatt egész napi fáradságának gyümölcsét elvesztette mert az eldobott holmik összetörték. Ugy halljuk, hogy Pestre érkeztekor illetékes forum előtt jelentést tesz ezekről az állapotokról. Ugy a fürdő közönség érdekében, mint a közbiztonság szempontjából, mi is felhívjuk a főszolgabíró ur figyelmét erre a dolgra s reméljük, hogy energikus fellépéssel véget szakít ezeknek a törhetetlen óskori jeleneteknek, mert az mégis csak sok a rizikóból, hogy a kik mamuth csontokat akarnak gyűjteni ugyanakkor a maguk csontjait hagyják a helyszínén.

* **A fő-utcai rablási kísérlet.** Lapunk tegnapi számában részletesen megírtuk azt a vakmerő rablási merényletet, melyet ifj Berger Sámuel könyvkereskedő ellen a népes esti korzón, a Fő-utca és Nagy Sándor utca sarkán kevéssel nyolcz óra után Bíró Gáspár 23 éves békés-gyulai illetőségű földműves elkövetett. Megírtuk, hogy a rablót sikerült elfogni valamint az elrabolt, de menekülés közben eldobott óráláncot is megtalálták. Tegnap alapos vallatás alá vették a rablót. Kezdetben tagadt, de minthogy Berger és a merénylet idején vele együtt levő családtagjai ráismertek a rablóra, bevallotta tettét. Mentségül azt hozza fel, hogy két nap óta éhezett és foglalkozás nélkül van. Midőn a Fő-utczán barangolása közben megpillantotta a nevezett könyvkereskedőt, rögtön felébredt benne az a szándék, hogy ha csak lehet megrabolja. Szándékát végre is hajtotta. A rendőrségtől átkísérték az ügyesség fogházába.

* **Az árvaház köszönete és kérelme.** A városi árvaház javára ajándékot küldött: Sal Ferenczné 2 kosár ószi barackot, Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné szül: br. Gerliczy Stefánia 2 kosár ringló szilvát, dr Kornstein Lajosné 3 kosár almát, Gyurkovits Kornélné 3 kosár almát, Huzella Gyuláné 1 kosár almát, mely kegyes adományokért midőn köszönetet mondok, egyben Nagyvárad város igazgató választmányától nyert felhatalmazás folytán bizalommal fordulunk a város szőlő, kert és földtulajdonosaihoz azon tiszteletteljes kéréssel, hogy az árvaház jótékony működését adományokkal elősegíteni sziveskedjenek. Nem pénzbeli hozzájárulást kérünk az árvaház részére, hanem azon felesleget, mely a gyümölcs és élelmi-

szer készletből megmarad és nélkülözhető. Ezt a felesleget kérjük a jöttév emberektől az árvák részére, akiknek végtelen örömet fog okozni a legkisebb adomány is és az árvaház rendeltetését nagyban előfogja segíteni. A kik nemes szívökre hallgatva a városi árvaház gondnokságához (Schlauch tér 26. sz. emeletes épület) adományait elküldik, ezerszeres köszönetét a felsegített árváknak fogadják már ez alkalommal is. A nyújtott adományok a helybeli hírlapokban fognak nyugtáztatni. A városi árvaház női választmánya nevében: *Des Echerolles Kruspér* Sándorné elnöknő.

* **Fényes Mártha hangversenye.** Az előjelekből ítélve már is teljes sikerrel biztat városunk szülőltének Fényes Mártának, a kitűnő hegedűművésznőnek művészi vállalkozása, hogy szülővárosában, mely tanulmánya kezdetén biztató tepsaival buzdította magasabb kiképzésre, felismerve benne a ritka zenei tehetséget, e hó 17-én szombaton a Fekete Sasban hangversenyt rendez. A hangversenynek egyes pontjait a zeneművészet legremekőbb műveiből állította össze a művésznő. Többek közt felvannak véve a műsorba:

1. *Mendelssohntól:* I. Allegro, Appassionata, II. Andante, III. Allegro motto.
2. *Vienaioski:* Legende.
3. *Hubai:* a) Zephire, b) Csárdajelenet.
4. *Vienaioski:* a) Concerto noll. b) Allegro moderato. c) Andante non troppo. d) Allegro la Zingara.

A hangversenynek műsorában lesz egy kedves meglepetés is a közönség számára. A színészvilág egyik kiváló mőtagja is közre fog működni a hangversenyen.

* **Népkönyvtár nyitás Váralján.** Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a nagyvárad népkönyvtár váraljai osztálya az 1904—5-ik évre megnyílt. A könyvosztás mint eddig, hétfőn és csütörtökön d. n. 6 órakor történik. Mártonffy Zoltán könyvtáros.

* **Névváltoztatás.** A belügyminiszter leiratban tudatta a várossal, hogy *Weisz Géza* és *Gyula* nagyvárad illetőségű és ugyanitteni lakosoknak megengedte, hogy vezetéknévüket *Vajdá*-ra változtassák.

* **Kereskedő alkalmazottak a közönséghez.** Tegnap reggel a házak falain piros plakátok voltak láthatók, melyeket a nagyvárad kereskedelmi alkalmazottak bocsátottak ki a nagyközönséghez. Ebben azzal a kérelemmel fordulnak a nagy közönséghez, hogy este 7 óra után már ne menjen senki szükségleteit beszerezni a boltokba. Így akarják kivívni a 8 órai záridőt, hogy a kereskedelmi alkalmazottaknak is legyen elegendő ideje a pihenésre. Azért fordulnak a közönséghez, mert tisztán ettől függ óhajuk sorsa. Ha a közönség nem megy 7 óra után vásárolni, a személyzet hamar rendbe rakja a boltot és zárhatnak korán. De a kereskedők eddig ellene voltak az új rend behozatalának, attól tartván, hogy a közönség zugolódni fog a korai zárás miatt. De ha a közönség eleget tesz a keresk. alkalmazottak kérelmének, mi sem áll útjában, hogy ezek elérjék céljukat.

* **Vándorló bankjegyek.** *Braun János* kereskedősegéd, Körös-utca 547. szám a. levő lakása záros szekrényéből tegnapelőtt eltűnt 90 korona, bankjegyekben. A lopás tettesét *Gyurákovics György* 28 éves, foglalkozás nélküli szabóság személyében tegnap elfogta a rendőrség. A beismerésben levő tettest, kinél az ellopott pénz nagyobb része megkerült, lezárták.

* **Eltűnt ünnepi élelmiszerek.** *Rosenfeld N.* városi kövező panaszfeljelentést tett. Lakatos-utcai lakása pinczéjéből az összes ott lerakott ünnepi élelmi cikkket tegnap virra-

dóra ellopták. Nyomozás folyamatban. Mikorára megkerül, vége lesz az ünnepnek is.

* **Csaló napszamos.** *Bumbuj János* napszamos egy öltöző ruháját, melyet *Szabó Jánosné* szállásadó asszonyának megőrizés végett átadott, Kiss József nevű napszamos társa tepnapelőtt kicsalta és értékesítette. Az eljárást folyamatba tette a rendőrség.

x **Van szerencsém a n. é. közönség** szives tudomására hozni, hogy a körösparti vendéglőmben, melyet a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg rendeztem be. Jó ételekről és kitűnő italokról gondoskodva van. Minden este elsőrendű cigány zene, friss csapolású Dréher sör, zóna reggelik, hideg és meleg ételek minden időben pontos kiszolgálás és olcsó árak mellett kaphatók. Nyári és téli kényelmes fedett helyiségeim módot nyújtanak a legkényesebb igényeket kielégítenem. Midőn ezt a n. é. közönségnek b. tudomására hozom azon szerény óhajomnak adok kifejezést, hogy ugy mint a jelenben, a jövőben is minél számosabb b. látogatósaikkal engem továbbra is megtisztelni sziveskedjenek. Kiváló tisztelettel *Szabó Gyula*, vendéglős. Abonensek felvételnek.

x **Különlegességek gyűjteménye.** A ki női divatcikkek terén valódi különlegességeket és exquisit újdonságokat akar látni, melyek máskülönbén csakis világvárosokban láthatók, az nézze meg a Kovács L. és Társa Nagyváradon (Zöldfa-utca, Deutsch K. üvegkereskedésével szemben) újonnan megnyílt nagy női divatruházát, mely látványosság számba megy. Tessék e jőnevű, megbízható cég mai számunkban közzétett hirdatést figyelmére méltatni.

IRODALOM.

* **A Breviárium.** (Papi zsolozsma.) Hittudori értekezés. Irta: *Császár József*. Budapest. Stephaneum nyomdája. 96 oldal.

A kath. sajtónak egyik érdemes munkása: *Császár József*, theologiai tanár, a Szombathelyi Ujság szerkesztője nemrégiben lett hittudorá avatva a budapesti egyetemen. Hittudori értekezése most jelent meg a könyvpiacson. Az egyház régi imádságáról, a breviáriumról vagy papi zsolozsmáról szól e monografia, mely a liturgikus források nyomán feltárja a breviárium fejlődését, különféle formáit, mai szerkezetét és részletesen kifejti a breviárium elvégzésére jelenleg érvényben levő törvényeket és rendeleteket. Világosan szerkesztett, elevenen irt, alapos tanulmány ez, méltó az érdeklődők figyelmére, melyre melegen és őszintén ajánljuk.

Igazságszolgáltatás.

* **Kegyelem egy halálraíteltnek.** Berlinben kötél általi halálra ítélték *Wingthoff Szifried* gyári munkást, aki a múlt évben megleste a gyárvezetőt, amint az a munkások kifizetéséhez szükséges pénzt a gyárba vitte, hátulról orozva megtámadta, agyonütötte és a pénzt elrabolta. A német császár most megkegyelmezett a rablógyilkosnak és büntetését életfogytig tartó fegyházra változtatták át.

MULATSAG.

* **Orgona avatás és dalestély.** A nagyvárad-újvárosi ev. ref. egyházi énekkar a folyó év szeptember 25-re jelezte nagyszabású orgona avatási ünnepélyét és Dalestélyét; de a vállalkozó orgonaépítő a szerződésben foglalt kötelezettségének nem tud eleget tenni s ezért az énekkar az ünnepélyt a jövő hóra halasztotta.

Az Orsolya-zárda nagyságos főnöknője által kiadott prospektus szerint intézeti teljes felszerelések u. m: fehérneműek, evőeszközök, harisnyák, mosdótál, fiókkal ellátott tükör, fésűk, kefék, reggeli- és sárcezipők, esőernyők, iskolaszerek és táskák.

Mélyen leszállított árban kaphatók:

FRISS és TÁRSA korona és fillér bazár, Olaszi, Fő-utca.

Minden vásárolt összegből 5% engedmény.

Telefon: 130.

U Z L E T - Á T H E L Y E Z É S !

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközönseget értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varró edények folytonosan felvételnek.

636

FIGYELEM.

A közelgő iskolai idényre úgy fiu, mint leánykák részére szükséges mindenféle gyermek-ingek, szoknyák, alsónadrágok és ágyneműek

a legolcsóbb árban kaphatók

Kovács L. és Társánál

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Uj áruházunk Zöldfa-utca elején.

Uj áruházunk Zöldfa-utca elején.

„Amerikai Áruház“

Nagyvárad,
Olaszi, Fő-utca, «Bazár»-épület.

Sehol oly olcsón nem lehet beszerezni az összes

iskolai idényre

szükséges fiú-ésleány fehér és színes ruhára valókat, valamint a legjobb minőségű harisnyát, mint az

Amerikai Áruházban.

A székelyföldi ásványvizek páratlanja

„Répáti“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyúvíz mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül dús, főleg kötött szén-sav-tartalma és kellemes íze folytán ritkítja pártját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emésztési-zeleti nehéz ségeknél, vese-, gyomorbél bajokban, gyuladással, hólyag-, köszvényes bántalmak és vérszegénység ellen stb

Főúri kedvenc ital, határozottan a legkedvesebb pezsgőborvíz!

Mint a belső szervek betegségei ellen legkellemebb és leghatásosabb s egyszersmind legolcsóbb gyógyító szert, úgy is, mint páratlan élvezeti italt, a »Répáti ásványvíz«-et minden czéltudatos, elfogulatlan ivónak rendszer használatra lelkiismerettel ajánlhatjuk.

A »Répáti víz« minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben kapható.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészeire s a hegyre vonatkozó — a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott — a föld és házbirtok után járó 1905 évi általános jövedelmi potadó kivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz.

18. §-a értelmében f. évi Szeptember 11-18-ik napjain át nyolcz napi közszemlére a városi adóhivatal 15-ik számú szobájában a II-ik kerület Ujváros és külvárosra nézve, 26-ik számú szobájában a III-ik kerület Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegyre nézve, és 21-ik számú szobájában az I-ső kerület Olaszi városrésze nézve azon figyelmeztetéssel tétetnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előirt adót ott megtekinthetik s az elleni netáni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovattak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt, — a később benyújtott fellebbezés érdemi tárgyalás alá nem fogván vétetni — a kir. pénzügyigazgatóságához írásban benyújthatnák.

Nagyvárad, 1904 Szeptember hó 10-n

Városi adóhivatal.

Hajnal Ferencz

fűszer-, festék-, bor-, ásványvíz- és csemege-üzlete

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCA

Széchenyi-szállóval szemben.

Raffia, szőlőkötő fonal, ojtó-pamut, kekkő és kempör.

Van szerencsém a t. cz. vevőközönség figyelmébe ajánlani dusan felszerelt mindennemű festékárúmat, u. m.

PADLÓ FESTÉKEK

Borostyánmáz 1 kg dobozban	I-ső rendű	75 kr.
	II-od	65
Spiritusmáz 1	I-ső	70
	II-od	65
	Üvegben I-ső	85

OLAJ FESTÉKEK

Minden színben 1 kg dob. I-ső rendű 32 kr.

Matt-, fényezett- és vasbutorok tisztításához

Bruniolinok, Spiritusz-lackok s Emaillackok,

valamint

Terpentin, Firnis, Copallak, Damárlack, Börlack, Vaslack stb.

Pormentesítő olaj

1 kgr. ára 30 kr.

Helybeli megrendeléseket házhoz, vidéki megrendeléseket helybeli állomáshoz díjtalanul szállítok. Szíves megbízás mellett vagyok

teljes tisztelettel

577 **HAJNAL FERENCZ.**

Előpatakai gyógy- és borvíz főaktára.

Hazai gyártmány! KLEINOSCHEG SEC

UJDONSÁG!

ELSŐ MINŐSÉGŰ
PEZSGŐ.

KLEINOSCHEG TESTVÉREK

csász. és kir.

udvari szállítók pezsgő
pinczei

BUDAFOK.

640.

Jobb lábbelinek

chevraux, boxcalf, borjubőr stbből elismert legjobb tisztítószer

GLOBIN

mert minden nehézség nélkül pompás fény éretik el.

Konserválja és bőrt puhává teszi.

Egyszerű kezelés. Kapható a legtöbb üzletben.

Fritz Schulz jun.,

Akt.-Ges Eger i. B., Leipzig.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy teljesen újonnan átalakított és jól gondozott minden kívánalmat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szíves rendelkezésére bocsátottam.

Továbbá ajánlom magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

743 **KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős**

Egyben van szerencsém igen tisztelt vendégeim és jóakaróim szíves tudomására hozni, hogy

éttermemet

megnagyobbítottam, úgy, hogy tisztelt vendégeim kényelmét megszerzem. Most alkalmam van minden társas összejövetelekhez tágas, szép termet rendelkezésre bocsájtani.

Előzékeny kiszolgálás!

Jutányos árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmébe ajánlani újonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT**, melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZÁLLÓHELY** is jutányos ár mellett szíves rendelkezésre áll.

Számos látogatást kérve tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN
vendéglős.

BOROS I. órák és ékszerész Nagyváradon.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **óra- és ékszerüzletemet Nagyváradra**, Fő-utca, (Nyíri gyógyszerár mellett) jelentékenyen kibővítettem és a legfinomabb, legmodernebb árukkal szereltem fel.

Allandó raktáron tartok nagy választékban legfinomabb kivitelű férfi és női arany-órákat, lánczokat, valamint mindennemű arany és ezüst ékszereket. Az eddigi hiányt pótolva, üzletemben a legjobb minőségű látványos és értékes tárgyakat is berendeztem, melyre a t. közönség b. figyelmét külön is felhívom.

Kitűnő szerkezetű tula, ezüst és nikel zsebórák, szabályozott svájci órák nagy raktára.

Jutányos szolid árak.

Javítások pontosan és gyorsan eszközöltenek.

Az eddigi szives bizalmat megköszönve, további becses pártfogást kér, tisztelettel:

Boros I.
órák és ékszerész.

„Nagyváradai Hitelbank” részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölesönöket

nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt fo-

lyósít. Kölesönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölesönöket bélyeg- és illetékmentesen convertál.

Elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

789

Sz. KOCSIS JÁNOS

hadi felszerelő intézete.

NAGYVÁRAD, Szent László-tér. a „Sas” kávéház mellett

500 forintot

fizetek annak, a ki *Bartilla*

viének használata mellett, üvege 35 kr. ha nemét fogfájást kap vagy a szája bűzlik! Csomagolásért külön 10 kr.) *Bartilla A. örökös* (E. Winkler) Wien, 19. 1. Sommergasse 1. Kapható Nagyváradon *Vadász Albert* drogeriájában Fő-utca, *Nyíri György*, *Molnár Lajos* orvosi gyógyszerárában. *Berettyó-Ujfaluban Trajanovits Antal* gyógyszerárában. Kérjük határozottan mindenütt *Bartilla*-féle fogvizet Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.) Oly helyekre, hoi nem kapható *bérmertve* küldök 5 üveget 2 forint 60 kr-ért.

Van szerencsém az **önkéntes urak** figyelmébe

ajánlani egyenruha intézetemet hol a legelegánsabb felszereléseket bármely legolcsóbb áráért készítem.

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, hadi felszerelő intézete.

606

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. vevőközönség becses figyelmét felhívni áruházam újonnan berendezett

szőnyegosztályára

futó-, ebédlő- cocus-szőnyegek a legnagyobb választékban, linoleum-bőrvásznak a legjobb gyártmányokban.

Kézimunka-osztályomat a bel- és külföld összes újdonságaival szereltem fel, u. m. smyrna

gobelin, posztó, congres, északi, teneriffa stb. kezdett és kész munkákkal.

Női ruha kelmék és selymekben különleges újdonságok. Vásznak, fehér-

neműekben csakis elsőrendű gyártmányok, selyem-, szövet- és cloth-alsó-

szoknyák, női férfi és gyermek kalapok nagy választékban.

Rövidárak, szabókellékek, kötött- és szövött-árak nagy raktára.

Női szövet- és flanel-blousok, valamint kész gyermek ruhák feltűnő olcsón végleg kiárusítatnak.

CZILLÉR IMRE

áruházában OLASZI, FŐ-UTCZA.

Temesvári bőrkészítők és fegyház kötött harisnyák.

Folytonos újdonságok övek és fátolokban.

Még csak 3 hétig.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS!

Az üzlethelyiség átadása folytán

már csak szeptember hóban. A még raktáron levő árukat minden elfogadható árban árusítom.

SZERÉNYI M. Szt.-László-tér, Sas-szálloda kapuja mellett

Még csak 3 hétig.

A j á n l j a

KARDOS LIPÓT

Nagyvárad, Szt.-László-tér 1. sz.

Iskolatáskák, írószerek, fiókos- és kézitükrök, levél-kazetták, iavorok, evő-eszközök, zsebkések, kalocsni és reggeli czipők, kefék és fésűk, esőernyők, férfi- és női fehéreneműek, férfi nyakkendők, őszi férfi- és gyermek sapkák, férfi-, női- és gyermek harisnyák, női fekete és mosó kötények, gyermek empir kötények, szivar- és pénztárczák, fogkefék, szappanok és pipereczikkek, gummi-különlegességek, ajándék- és disztárgyak beszerzését.

Becsés pártfogását kérve vagyok

Szerencse bazár

kiváló tisztelettel

Szent-László-tér, (Kiss Károly mellett,) **Kardos Lipót.**

Baba javítást elvállalok.

Láda és kézi koferek.

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

holdas templom mellett.

A legujabb Puch és Helical kerékpárok

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan
eszközöltetik.

Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek
nagy raktára.

„Amerikai Áruház”,

Nagyvárad,

Olaszi, Fő-utca, Bazár-utca

Sehol oly olcsón nem lehet beszerezni az összes

iskolai idényre szükséges fiú és leány tiszta és színes ruhára vasakat, valamint a legjobb minőségű harisnyát, min az

Amerikai Áruházban.

A székelyföldi ásványvizek parancsa

„Répát”

a legjelesebb égvényes gyógy-**ásványv**íz
 mely kiválóan szerencsés vegyi összetételével rendkívül
 hatásos, főleg kötött szén-sav-tartalmú és kellemes íze
 folytán ritkítja pártját a köhögés ellen.

Élsőrangu gyógyital emésztési-
 nehézségek, vesé-, gyomor- és bél-bajokban, valamint
 a vesék, a vese-, gyomor- és bél-bajokban, valamint a
 vese-, gyomor- és bél-bajokban, valamint a vese-, gyomor- és
 bél-bajokban, valamint a vese-, gyomor- és bél-bajokban.

Fővárosi kedvenc ital,

szárazítottan a legkevesebb pezsgővel készült borvíz!

Mint a belső szervek betegségei ellen a legkevesebb
 hatásosabb és egyszerűen legolcsóbb gyógyító
 szer, úgy is, mint pártalan évszázados és a Répáti
 ásványvizet minden esetben előnyösen ajánljuk
 rendszeres használatra lelkiismerettel ajánljuk.

A Répáti víz minden jó fűszerkereskedésben és
 vendéglőkben kapható.

Hirdetmény

Nagyvárad város összes városrészére s a
 hegyre vonatkozó — a kir. pénzügyigazgatóság
 engedélyezésével ellátott — a fellebbezés és házibirtok
 után járó 1905 évi általános jövedelmi adópotadói
 adóvetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz.

18. §-a értelmében f. évi Szeptember 11-18-ik
 napjain át nyolcz napi közszemlére a városi
 adóhivatal 15-ik számú szobájában a II-ik ke-
 rület Ujváros és külvárosra nézve, 26-ik számú
 szobájában a III-ik kerület Váralja, Velence,
 Csillagváros és a Hegyre nézve, és 21-ik szá-
 szobájában az I-ső kerület Olaszi városrésze
 nézve azon figyelmeztetéssel tétetnek ki, misze-
 rint érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromok-
 ban terhükre előirt adót ott megtekinthetik s
 az elleni netáni felszólamlásukat azon adózók,
 kik ezen adónemmel már az előző évben is
 megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitéte-
 lének napját követő 15 nap alatt, azok pedig,
 kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg,
 ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt be-
 jegyzését követő 15 nap alatt, — a később
 benyújtott fellebbezés érdemi tárgyalás alá nem
 fogván vétetni — a kir. pénzügyigazgatósághoz
 írásban benyújthatnak.

Nagyvárad, 1904 Szeptember hó 10-n

Városi adóhivatal.

Hajnal Ferencz

fűszer-, festék-, bor-, ásványvíz- és
 csemege-üzlete

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA

Széchenyi-szállóval szemben.

Van szerencsém a t. cz. vevőköz-
 zönség figyelmébe ajánlani dusan fel-
 szerelt mindennemű festékáruimat, u. m.

PADLÓ FESTÉKEK

Borostyánmáz	1 kg dobozban	I-ső rendű	75 kr.
Spirituszmáz	1 „	II-od	65 „
	1 „	I-ső	70 „
	1 „ üveghen	I-ső	85 „

OLAJ FESTÉKEK

Minden színben 1 kg dob. I-ső rendű 32 kr.

Matt-, fényezett- és vas-

butorok tisztításához

Bruniolinok, Spiritusz-

lackok s Emaillackok,

valamint

Terpentin, Firnis, Copállak,

Damárlack, Börlack, Vaslack

stb.

Pormentesítő olaj

1 klgr. ára 30 kr.

Helybeli megrendeléseket házhoz,

vidéki megrendeléseket helybeli állomáshoz

díjtalanul szállítok. Szíves megbízás mellett vagyok

teljes tisztelettel

577 **HAJNAL FERENCZ.**

Raffia, szőlőkötő fonal, ojtó-pamut, kékő és kempor.

Előpatataki gyógy- és borvíz főraktára.

Hazai gyártmány! KLEINOSCHEG SEC

UJDONSÁG!

ELSŐ MINŐSÉGŰ
 PEZSGÓ.

KLEINOSCHEG TESTVÉREK

esász. és kir.

udvari szállítók pezsgő

pinceszéi

BUDAFOK.

640.

Jobb lábbelinek

chevraux, boxcalf, borjubőr stbből elismert
 legjobb tisztítószer

GLOBIN

mert minden nehézség nélkül **pompás fény**

éretik el.

Konserválja és **bőrt puhává** teszi.

Egyszerű kezelés. Kapható a legtöbb üzletben.

Fritz Schulz jun.,

Akt.-Ges Eger i. B., Leipzig.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kitűnő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy **teljesen újonnan** átalakított és jól gondozott minden kívánalmat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szíves rendelkezésére bocsátottam.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám,**

tiszta kezelt boraim jutányos ár és pontos

szolgálat mellett.

A n. é. közönség szíves ártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

743 **KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős**

Egyben van szerencsém igen tisztelt vendégeim és jóakaróim szíves tudomására hozni, hogy

éttermemet **magnagyobbítottam,**

ugy, hogy tisztelt vendégeim kényelmét megszerzem. Most alkalmam van minden **társas összejövetelekhez tágas,**

szép termet rendelkezésre bocsájtani.

Előzékeny kiszolgálás! **Jutányos árak!**

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmébe ajánlani újonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT,** melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint

SZÁLLÓHELY is jutányos ár mellett szíves rendelkezésre áll.

Számos látogatást kérve tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN
 vendéglős.

BOROS I. órász és ékszerész Nagyváradon.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **óra- és ékszerüzletemet Nagyvárad, Fő-utca,** (Nyíri gyógyszerár mellett) jelentékenyen kibővítettem és a legfinomabb, legmodernebb árukkal szereltem fel.

Allandó raktáron tartok nagy választékban legfinomabb kivitelű férfi és női arany órákat, láncokat, valamint mindennemű arany és ezüst ékszereket. Az eddigi hiányt pótolva, üzletemben a legjobb minőségű lát szerészeti czikkeket is berendeztem, melyre a t. közönség b. figyelmét külön is felhívom.

Kitűnő szerkezeti tula, ezüst és nikel zsebórák, szabályozott svájci óra órák nagy raktára.

Jutányos szolid árak.

Javítások pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Az eddigi szives bizalmat megköszönve, további becses pártfogást kér, tisztelettel:

Boros I.
órász és ékszerész.

„Nagyváradai Hitelbank“ részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt fo-

lyósít. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsönöket bélyeg- és illetékmentesen convertál.

Elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

789

500 forintot

fizetek annak, a ki **Bartilla**

viének használata mellett, üvege 35 kr. ha ismét fogfájást kap vagy a szája bűzlik! (Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A. örökös** (E. Winkler) Wien, 19. 1. Sommergasse 1. Kapható **Nagyváradon Vadász Albert** drogueriájában Fő-utca, **Nyíri György, Molnár Lajos** urak gyógyszerárában. **Berettyó-Ujfaluban Trajanovits Antal** gyógyszerárában. Kérjünk határozottan mindenütt **Bartilla**-féle fogvizet Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.) Oly helyekre, hol nem kapható **bérmertve** küldök 5 üveget 2 forint 60 kr-ért.

Sz. KOCSIS JÁNOS

hadi felszerelő intézete.

NAGYVÁRAD, Szent László-tér. a „Sas“ kávéház mellett

Van szerencsém az **önkéntes urak** figyelmébe

ajánlani egyenruha intézetemet hol a legelegánsabb felszereléseket bármely **legolcsóbb árakért készítem.**

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, hadi felszerelő intézete.

606

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. vevőközönség becses figyelmét felhívni áruházam újonnan berendezett

szőnyeg-osztályára

futó-, ebédlő-coccus-szőnygek a legnagyobb választékban, *linoleum-bőrvásznak* a legjobb gyártmányokban.

Kézimunka-osztályomat a bel- és külföld összes újdonságaival szereltem fel, u. m. smyrna gobelin, posztó, congres, északi, teneriffa stb. kezdett és kész munkákkal.

Női ruha kelmek és selymekben különleges újdonságok. Vásznak, fehérneműekben csakis elsőrendű gyártmányok, selyem-, szövet- és cloth-alsó-

szoknyák, női férfi és gyermek kalapok nagy választékban.

Rövidárak, szabókellékek, kötött- és szövött-árak nagy raktára.

Női szövet- és flanelblousok, valamint kész gyermek ruhák feltűnő olcsón végleg kiárusítatnak.

CZILLÉR IMRE

áruházában OLASZI, FŐ-UTCZA.

Temesvári bőrkeztjük és fegyház kötött harisnyák.

Folytonos újdonságok övek és fátvólokban.

Még csak 3 hétig.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS!

Az üzlethelyiség átadása folytán

már csak szeptember hóban. A még raktáron levő árukat minden elfogadható árban árusítom.

SZERÉNYI M. Szt.-László-tér, Sas-szálloda kapuja mellett

Még csak 3 hétig.

A j a n l j a

KARDOS LIPÓT

Nagyvárad, Szt.-László-tér 1. sz.

Iskolatáskák, írószerek, fiókos- és kézitükrök, levél-kazetták, lavorok, evő-eszközök, zsebkések, kalocsni és reggeli czipők, kefék és fésűk, esőernyők, férfi- és női fehérműek, férfi nyakkendők, őszi férfi- és gyermek sapkák, férfi-, női- és gyermek harisnyák, női fekete és mosó kötények, gyermek empir kötények, szivar- és pénztárczák, fogkefék, szappanok és piperecikkek, gummi-különlegességek, ajándék- és disztárgyak beszerzését.

Becsés partfogását kérve vagyok

Szerencse bazár

kiváló tisztelettel

Szent-László-tér, (Kiss Károly mellett.) **Kardos Lipót.**

Baba javítást elvállalok.

Láda és kézi koferek.

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

holdas templom mellett.

A legujabb Puch és Helical kerékpárok

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan | Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek
eszközöltetik. | nagy raktára.